

Arto Pirttilahti kesk ym.

Lakialoite laiksi tuloverolain 95 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan pelastuslain 2 a §:n mukaisessa sopimuspalokunnan henkilöstössä toimivan henkilön, joka ei saa toiminnastaan yhteiskunnan hyväksi henkilökohtaista korvausta, verokohtelun muutosta lisäämällä ansiotuloverolain (1535/1992) 95 §:ään kohta pelastustoimen vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön toimintaan osallistumisen verovähennysoikeudesta.

PERUSTELUT

Suomessa toimii noin 700 sopimuspalokuntaa, joista 491 on rekisteröityjä yhdistyksiä, joilla on palokuntasopimus paikallisen pelastuslaitoksen kanssa pelastuslain 2 a §:n mukaisesti. Nämä palokunnat hoitavat oman alueensa pelastustoiminnan tehtävät usein yksin sekä tavoittavat kansalaisen ensimmäisenä 95 %:ssa Suomen pinta-alasta pelastustoimen tehtävissä. Osaltaan sopimuspalokunnat hoitavat myös elintärkeää ensivastetoimintaa, jolla tavoitetaan ensihoitotilanteessa potilas nopeasti.

Numeroiden valossa onkin selvää, että vapaaehtoisuuteen vahvasti perustuva sopimuspalokuntajärjestelmä sekä sivutoiminen henkilöstö ovat välttämättömiä Suomessa tehokkaan pelastustoiminnan järjestämiseksi maanlaajuisesti.

Suomen järjestelmässä on valtaosa palokuntalaisia, jotka eivät saa toiminnastaan lainkaan henkilökohtaista korvausta henkilöstön tehdessä työtä käytännössä yhteiskunnalle ilmaiseksi.

Näissä palokuntayhdistyksissä kertyneet varat käytetään asianmukaisten varusteiden hankintaan yhdistyksen toimesta, jotta pelastustoimintaa voidaan tuottaa kansalaiselle tehokkaasti, ja osa jopa turvautuu varainhankintatoimintaan, jotta paloasemarakennukset saadaan peruskorjattua.

Viime vuosien aikana on ongelmia aiheuttanut myös Euroopan unionin oikeuden kiristynyt tulkinta palokuntalaisten tekemästä varallaolosta eli pelastustoimen yksiköiden lähtövalmiuden turvaamisesta, jossa kyseinen aika on luettu varsinaiseksi työssäoloajaksi, mikä on aiheuttanut ras-
kaita kustannuksia pelastuslaitoksille sekä tehnyt tehokkaan varallaolotoiminnan käytännössä mahdottomaksi.

Lakialoite LA 88/2022 vp

Lakiehdotuksessa esitetty ratkaisu verovähennysoikeudesta alentaisi yhteiskunnan kustannuksia pelastustoimen vapaaehtoisesti toimivan henkilöstön osalta. Nämä vapaaehtoiset omalta osaltaan ovat paikanneet sitä aukkoa, jota julkinen valta ei ole kyennyt täyttämään. Maailmantilanteen vuoksi Suomen turvallisuustilanne on vaikeutunut, jolloin vapaaehtoisten työpanos on entistään arvokkaampi sisäisen turvallisuuden ylläpitämisen kannalta.

Lakiehdotuksen verovähennysoikeuden avulla olisi myös mahdollista toteuttaa henkilöstön varallaolojärjestelmä tehokkaasti vapaaehtoisluontoisuuden vuoksi, jossa työsuhdetta ja palkanmaksua ei esiintyisi, vaan henkilön korvaus toiminnasta toteutettaisiin verovähennyksen muodossa. Tämä ratkaisu vähentäisi tarvetta 24/7 virkojen perustamiselle läpi valtakunnan, mikä on ollut yksi suuri kustannuspaineen aiheuttaja viime vuosien aikana lain tiukan tulkinnan takia.

Kustannuksien aleneminen yhteiskunnalle tulisi henkilöiden palkan, sivukulujen, palkanlaskennan sekä näiden kulujen vähentymisenä, käytännössä poistumisesta, hyvinvointialueilla sekä varallaolon olemassaolon myötä.

Vastaavasti henkilön saama verovähennykseen oikeuttava etu tulisi säätää tasolle, joka vastaisi henkilön saamaa nettopalkkaa pelastustoimintaan osallistumisesta, ammatillisen taidon ylläpitämiseksi tehtäviin harjoituksiin osallistumisesta, varallaolosta sekä muista pelastuslain 2 a §:n mukaisen sopimuksen perusteella tehtävistä toimista. Yhdistystoimintaan osallistumisesta ei saisi verovähennysoikeutta, koska tämän toiminnan kustannukset katetaan normaalisti pelastuslaitoksen sopimuskorvauksesta.

Vastaavia verotusoikeudellisia etuuksia palokuntalaisille on olemassa jo useassa Euroopan maassa, esimerkiksi Sveitsissä, Portugalissa ja Belgiassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 95 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 95 §:n 1 momentin 4 kohta sekä
lisätään 95 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1510/2016, uusi 5 kohta seuraavasti:

Lakialoite LA 88/2022 vp

95 §

Tulonhankkimisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

- 4) palkkatulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet muut kuin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut menot vain siltä osin kuin niiden yhteismäärä ylittää tulonhankkimisvähennyksen määrän;
- 5) 3 000 euroa pelastuslain (379/2011) 2 a §:ssä tarkoitetun sopimuspalokunnan henkilöstössä toimivan pelastustoimen vapaaehtois- ja sopimushenkilöstön toimintaan osallistumisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 21.2.2023

Arto Pirttilahti kesk
Ari Koponen ps
Paula Werning sd
Ari Torniainen kesk
Anne Kalmari kesk
Petri Huru ps
Timo Heinonen kok
Esko Kiviranta kesk
Katja Hänninen vas
Sari Essayah kd
Tarja Filatov sd
Anneli Kiljunen sd
Leena Meri ps
Lulu Ranne ps
Markus Lohi kesk
Joonas Könttä kesk
Jari Kinnunen kok
Arto Satonen kok
Merja Kyllönen vas
Jari Myllykoski vas
Jukka Mäkynen ps
Päivi Räsänen kd
Raimo Piirainen sd